

Time: Three hours
Marks : 100

Please check whether you have got the correct question paper.

Instructions : 1. All questions are compulsory.

2. All questions carry equal marks.

Question 1. Answer any two of the following three questions: (20)

- A. State the nature of rural development.
- B. Explain in detail the objectives of rural development.
- C. Explain the scope of rural development.

Question 2. Answer any two of the following three questions: (20)

- A. Explain the concept in detail by giving the definition of rural society.
- B. Explain the nature of rural society.
- C. Explain in detail the characteristics of rural society.

Question 3. Answer any two of the following three questions: (20)

- A. Explain the concept of caste system by giving its definition.
- B. State the changing nature of the family system.
- C. Explain the changing nature of the class system.

Question 4. Answer any two of the following three questions: (20)

- A. Explain the need for public participation in social change.
- B. Comment on the Factors that Are Responsible for Social Change.
- C. Explain in detail the role of NGOs in social change

Question 5. Write any two notes on the following. (20)

- A. Concept of rural development
- B. Rural Development Programmes
- C. Difference between caste and class
- D. Family's work

Time: Three hours
Marks : 100

सूचना : 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1. खालील तीन पैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा.

(20)

अ. ग्रामीण विकासाचे स्वरूप सांगा.

ब. ग्रामीण विकासाची उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा.

क. ग्रामीण विकासाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 2. खालील तीन पैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा.

(20)

अ. ग्रामीण समाजाची व्याख्या सांगून संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

ब. ग्रामीण समाजाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

क. ग्रामीण समाजाची वैशिष्ट्ये विस्ताराने स्पष्ट करा.

प्रश्न 3. खालील तीन पैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा.

(20)

अ. जातीव्यवस्थेची व्याख्या सांगून संकल्पना स्पष्ट करा.

ब. कुटुंब व्यवस्थेचे बदलते स्वरूप सांगा.

क. वर्ग व्यवस्थेचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4. खालील तीन पैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा.

(20)

अ. सामाजिक परिवर्तनात लोकसहभागाची गरज स्पष्ट करा.

ब. सामाजिक परिवर्तनास कोणकोणते घटक जबाबदार आहेत भाष्य करा.

क. स्वयंसेवी संस्थांची समाज परिवर्तनातील भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 5. खालील पैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

(20)

अ. ग्रामीण विकासाची संकल्पना

ब. ग्रामीण विकासाचे कार्यक्रम

क. जाती व वर्ग यातील भेद

ड. कुटुंबाची कार्ये